
تقدیم به روح پدر بزرگوارم

او که ناتوان شد تا من به توانایی برسم و عاشقانه سوخت تا من به روشنایی برسم.
پس، از عمق وجود می گویم: «روح شاد»
نورالله نصراللهی

ارزیابی نیازهای اطلاعاتی ابزارها، فنون و مفاهیم در عصر اینترنت

ویرایش دوم

مؤلف

دیوید نیکلاس

مترجم

سید نورالله نصراللهی
عضو هیأت علمی دانشگاه بیرجند

ویراستار

دکتر محمدجواد هاشم‌زاده

نشریات
تهران / ۱۳۹۰

نیکلاس، دیوید، ۱۹۴۷- م

Nicholas, David

ارزیابی نیازهای اطلاعاتی: ابزارها، فنون و مفاهیم در عصر اینترنت/ دیوید نیکلاس؛ ترجمه سید نورالله نصراللهی؛ ویراست دکتر محمدجواد هاشم‌زاده
تهران: نشر کتابدار، ۱۳۹۰
۱۳۲ص: جدول؛ ۲۱۶
فهرست‌نویسی بر اساس اطلاعات فیبا
عنوان اصلی:

Assessing Information needs: Tools, Techniques and Concepts for the Internet Age,
Second ed., 2000.

یادداشت: کتابنامه: ص. ۱۲۹-۱۳۱.

موضوع: خدمات اطلاع‌رسانی

موضوع: نیازسنجی

شناسه افزوده: نصراللهی، سید نورالله، ۱۳۴۳-، مترجم

شناسه افزوده: هاشم‌زاده، محمدجواد، ۱۳۴۱-، ویراستار

رده‌بندی کنگره: ۱۳۹۰ الف۴ ن۹/ ZA۳۱۵۷

رده‌بندی دیویی: ۰۲۵/۵۲۴

شماره کتابشناسی ملی: ۲۴۷۹۳۶۴

www.ketabdar.org
mohseni@ketabdar.org

عنوان: ارزیابی نیازهای اطلاعاتی: ابزارها، فنون و مفاهیم در عصر اینترنت

تألیف: دیوید نیکلاس

مجموعه کتابدار: ۲۱۶

صفحه‌آرا: فاطمه آزادی / طراح جلد: نسرين حاجي علي

نوبت چاپ: اول، ۱۳۹۰ / شمارگان: ۱۶۵۰ نسخه

قیمت: ۴۰۰۰ تومان

شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۲۴۱-۰۰۶-۱

تلفن: ۴-۸۸۴۸۱۳۵۳ / ۸۸۹۷۹۵۶۱

دورنگار: ۸۸۹۷۹۵۶۰ / همراه: ۰۹۱۲۱۸۸۳۵۸۱

نشانی پخش: کتابدار، تهران، صندوق پستی ۱۹۷۳ / ۱۴۱۵۵

فهرست مندرجات

۹.....	پیشگفتار مترجم.....
۱۱.....	مقدمه.....
	بخش اول
۱۳.....	دلایل ارزیابی نیازهای اطلاعاتی.....
۱۴.....	نیاز چندانی به ارزیابی نیازهای اطلاعاتی نیست.....
۱۵.....	اطلاع‌رسانی، حرفه‌ای نظام‌مدار.....
۱۶.....	مهارت‌های ارتباطی ضعیف و برخوردهای تنگ‌نظرانه و خصومت‌آمیز.....
۱۶.....	هزینه بالای گردآوری داده‌ها.....
۱۷.....	فقدان چارچوب مشترک مورد قبول و قابل درک تحلیلی.....
۱۸.....	فقدان روش واحد یا آسان گردآوری داده‌ها.....
۱۹.....	هزینه رایانه‌ای کردن.....
۱۹.....	مسئولیت و نظارت مالی.....
۲۰.....	رقابت و رفع محدودیت.....
۲۱.....	مراجعات مکرر کاربران.....
۲۱.....	اینترنت و جامعه اطلاعاتی.....
	بخش دوم
۲۵.....	ماهیت نیازهای اطلاعاتی.....
۲۶.....	تعریف کاربردی نیازهای اطلاعاتی.....

- ۲۷.....نیازهای اطلاعاتی خاموش.....
- ۲۸.....نیازهای اطلاعاتی اظهار نشده.....
- ۲۹.....خواسته‌های اطلاعاتی.....
- ۳۰.....تقاضاهای اطلاعاتی.....
- ۳۱.....استفاده‌های اطلاعاتی.....
- ۳۴.....کاربر یا بازیگر اطلاعاتی.....

بخش سوم

- ۳۹.....چارچوب ارزیابی نیازهای اطلاعاتی.....
- ۴۱.....موضوع.....
- ۴۲.....تعداد موضوعات مورد علاقه.....
- ۴۳.....اخص بودن یا عمق موضوعات مورد علاقه.....
- ۴۴.....موانع خاص کردن موضوع.....
- ۴۴.....کلی‌گویی موضوعات درخواست شده.....
- ۴۵.....ابهام در بیان موضوع.....
- ۴۵.....مسئله ترجمه کلیدواژه‌های کاربر به زبان نظام اطلاع‌رسانی.....
- ۴۷.....کارکرد (استفاده کاربردی از اطلاعات).....
- ۴۷.....کارکرد یافتن اطلاعات واقعی.....
- ۴۸.....کارکرد آگاهی‌رسانی جاری.....
- ۴۹.....کارکرد پژوهشی.....
- ۵۰.....کارکرد اطلاعات مختصر یا زمینه‌ای.....
- ۵۰.....کارکرد اطلاعات محرک.....
- ۵۱.....ماهیت.....
- ۵۲.....سطح عقلانی / سطح پیچیدگی.....
- ۵۴.....دیدگاه.....
- ۵۴.....مکاتب فکری.....
- ۵۵.....تمایلات سیاسی.....
- ۵۷.....رویکردهای مثبت یا منفی.....

۵۸	جهت‌گیری‌های موضوعی خاص
۵۸	کمیت
۶۱	کیفیت / اعتبار
۶۶	تاریخ / روزآمدی
۶۹	سرعت تحویل
۷۱	مکان
۷۱	موضوع
۷۳	تمایز قائل شدن بین افراد دانشگاهی و حرفه‌ای
۷۳	تسلط زبانی
۷۴	پردازش و بسته‌بندی
۷۸	مرور کلی مباحث

بخش چهارم

۸۱	عوامل دخیل در برآوردن نیاز اطلاعاتی
۸۱	شغل / حرفه
۸۲	کشور / فرهنگ
۸۳	شخصیت
۸۵	سطح آگاهی / آموزشی
۸۵	جنسیت
۸۶	سن
۸۷	زمان
۸۸	دستیابی
۹۰	منابع / هزینه‌ها
۹۲	اضافه‌بار اطلاعاتی

بخش پنجم

۹۵	گردآوری داده‌ها
----	-----------------

۹۶	مصاحبه‌ها.....
۹۷	مصاحبه چهره به چهره و عمقی بازپاسخ.....
۹۸	نحوه انجام مصاحبه عمقی بازپاسخ.....
۱۰۴	ثبت و ضبط مصاحبه.....
۱۰۵	انواع دیگر مصاحبه‌ها.....
۱۰۵	مصاحبه‌های گروهی (گروه‌های متمرکز).....
۱۰۷	پرسشنامه‌ها.....
۱۰۹	مشاهده.....
۱۱۱	یادداشت برداری.....
۱۱۲	تحلیل سوابق تراکنشی.....
۱۱۳	جذابیت‌های تحلیل سوابق تراکنشی.....
۱۱۴	محدودیت‌های تحلیل سوابق تراکنشی.....
۱۱۴	سنجش‌های تحلیل سوابق تراکنشی.....
۱۱۶	تحلیل سوابق استفاده از وب.....
۱۱۶	فایل‌های سوابق استفاده از وب.....
۱۲۱	تحلیل‌های استنادی.....
۱۲۲	مزیت‌های تحلیل استنادی.....
۱۲۲	معایب تحلیل استنادی.....
۱۲۳	انواع اصلی تحلیل استنادی.....
۱۲۳	کهنگی اطلاعات.....
۱۲۴	تحلیل موضوعات.....
۱۲۴	تحلیل شکل منابع اطلاعاتی.....
۱۲۴	تحلیل کشور و زبان.....
۱۲۴	فهرست‌های رتبه‌بندی شده.....
۱۲۵	آمارهای امانت کتابخانه.....
۱۲۵	نتیجه‌گیری.....
۱۲۹	کتابنامه.....